

*A.god. LR Prezidentam Egilam Levita kungam
A.god. LR Ministru prezidentam Krišjānim Kariņa kungam
Ļ.cien. LR Izglītības un zinātnes ministrei Anitai Muižnieces kundzei
A.god. LR Ekonomikas ministram Jānim Vitenberga kungam*

Rīgā, 2021.gada 15.decembrī

AICINĀJUMS

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas vidējā termiņa darba tirgus prognozēm 2027. gadā augstākās kvalifikācijas speciālistu iztrūkums STEM virzienos var sasniegt 14 tūkstošus. To noteicošo īpatsvaru veidos speciālisti fizikālo un inženierzinātņu jomās.

Savukārt skolēnu skaits, kas potenciāli varētu kļūt par šo jomu studentiem augstskolās un 2021. gadā izvēlējās kārtot centralizēto fizikas eksāmenu un nokārtoja to ar rezultātu, kas ir vismaz 60%, bija tikai 252 jaunieši. Ar katru gadu samazinās to vispārīzglītojošo skolu skaits, kurās jaunieši izvēlas kārtot centralizēto fizikas eksāmenu. Ja 2011. gadā to izvēlējās skolēni 81% skolu, tad 2021. gadā tādas bija tikai 44% skolu.

Pēc Eurostat datiem 2018. gadā dabaszinātņu (bez IT) studentu daudzums no studentu kopskaita valstī bija 2.7%, Latvijai ierindojoties pēdējā vietā starp Eiropas Savienības valstīm! Lielbritānijā dabaszinātņu studenti sastāda 15.2%, Vācijā 10.2%, Francijā 9.5%, vidēji ES - 8.1%.

Esam strauji krītošā lejupejošā līknē. Šī situācija apdraud ne tikai Latvijas sekmīgāko, augstas pievienotās vērtības uzņēmumu iespējas ilgtermiņā turpināt darbu Latvijā un līdz ar to papildināt valsts nodokļu ieņēmumus, bet arī degradē Latvijas vidējās izglītības statusu, kuras obligāta sastāvdaļa nav jauniešu izpratne vismaz par dabaszinātņu pamatiem.

Tāpēc aicinām steidzami rast iespēju valsts līmenī atbalstīt un rast finansējumu šādām atslēgas iniciatīvām, lai nodrošinātu iespēju katram skolēnam Latvijā kvalitatīvi apgūt fiziku. Uzsveram, ka skolēnu intereses un kompetences vairošanas galvenajiem vēstniekiem ir jābūt skolotājiem. Izglītības sistēmas kvalitāte nevar būt augstāka nekā tās skolotāju kvalitāte.

- 1. Nodrošināt katru fizikas skolotāju ar pilnu mācību stundu vadīšanai nepieciešamo darba pamatkomplektu** - mūsdienīgu, starptautiski atzītu mācību grāmatu, kvalificētu ekspertu apstiprinātiem stundu plāniem un saistīto eksperimentu aprakstiem un to veikšanai nepieciešamajiem pamatkomplektiem.
Valsts izglītības satura centra īstenotā vērienīgā projekta "Skola2030" ietvaros to nav plānots darīt, pretstatā nozares vajadzībām.
- 2. Nodrošināt obligāta centralizētā dabaszinātņu eksāmena** ieviešanu pamatskolas noslēgumā un obligāta centralizētā eksāmena kādā no dabaszinātņu jomām (fizikā vai ķīmijā vai bioloģijā vai dabaszinātnēs) ieviešanu vidusskolā, kā to paredzēja LR MK 2015. gada 2. jūnijā apstiprinātais informatīvais ziņojums. Tajā tika plānots, ka obligāts eksāmens varētu tikt ieviests 2017./18.m.g.
- 3. Nodrošināt iespējas skolēniem apgūt tehniskās jaunrades interešu izglītību katrā pašvaldībā, paredzot tam valsts finansējumu**, lai skolēniem visā Latvijā būtu iespēja piedalīties tehniskās jaunrades nodarbībās tikpat lielā mērā, kā dziedāt korī vai dejojot deju kolektīvā.
Pašlaik tikai apmēram 5% no visiem interešu izglītības dalībniekiem apmeklē tehniskās jaunrades pulciņus.

Uzskatām, ka šis ir obligātais minimums, lai fizikas izglītības lejupejošo spirāli pārtrauktu un apliecinām, ka spējam nodrošināt ātru, saliedētu un profesionālu sadarbību starp fizikas un inženierzinātņu *atslēgas spēlētājiem*, lai atbalstītu minēto iniciatīvu īstenošanu un nodrošināto nepieciešamo kompetenci.

Latvijas Universitātes Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultātes (LU FMOF) Fizikas nodaļas vadošie zinātnieki, Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) pasniedzēji, Latvijas Fizikas skolotāju asociācija, rūpniecības nozaru uzņēmumi ir gatavi ieguldīt savu laiku un infrastruktūru, lai nodrošinātu mācību komplekta maksimāli ātru sagatavošanu un ir jau sagatavojuši tam iestrādes.

Līdz ar obligāta eksāmena ieviešanu LU FMOF un RTU apņemas prasīt šo eksāmenu kā obligātu topošajiem studentiem, lai studētu fizikas un inženierzinātņu programmās.

Nozaru asociāciju biedri jau ir ieguldījuši ievērojamus līdzekļus, laiku un ekspertīzi ārpuskolas izglītības attīstībā un apņemas to darīt arī turpmāk.

Aicinām valdību neatlaidīgi turpināt iesākto darbu pie skolotāju algu palielināšanas un skolu tīkla optimizēšanas, kā arī iesakām ieviest valsts atbalsta programmu dabaszinātņu skolotāju atbalstam uz krīzes pārvarēšanas laiku, lai veicinātu topošo un esošu studentu un profesionāļu izvēli par labu skolotāja profesijai, tā nodrošinot pedagoģu personāla atjaunotni.

Patiesā cieņā,

<i>Normunds Bergs,</i>	<i>Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācijas valdes priekšsēdētājs</i>
<i>Līga Meņģelšone,</i>	<i>Latvijas Darba devēju konfederācijas ģenerāldirektore</i>
<i>Jānis Endziņš,</i>	<i>Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras valdes priekšsēdētājs</i>
<i>Vitālijs Skrīvelis,</i>	<i>Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācijas valdes priekšsēdētājs</i>
<i>Kristaps Klauss,</i>	<i>Latvijas Kokrūpniecības federācijas izpilddirektors</i>
<i>Toms Grīnfelds,</i>	<i>Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācijas valdes priekšsēdētājs</i>
<i>Ligita Turnere,</i>	<i>Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācijas valdes locekle</i>
<i>Indriķis Muižnieks,</i>	<i>Latvijas Universitātes rektors</i>
<i>Sandris Lācis,</i>	<i>Latvijas Universitātes Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultātes dekāns</i>
<i>Guntars Kitenbergs,</i>	<i>Latvijas Universitātes Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultātes Fizikas nodaļas vadītājs</i>
<i>Mārcis Auziņš,</i>	<i>Latvijas Universitātes profesors</i>
<i>Vjačeslavs Kaščejevs,</i>	<i>Latvijas Universitātes profesors</i>
<i>Leonīds Ribickis,</i>	<i>Rīgas Tehniskās universitātes rektors</i>
<i>Artūrs Zeps,</i>	<i>Rīgas Tehniskās universitātes attīstības prorektors</i>
<i>Juris Blūms,</i>	<i>Rīgas Tehniskās universitātes Tehniskās fizikas institūta direktors</i>
<i>Jurģis Poriņš,</i>	<i>Rīgas Tehniskās universitātes Elektronikas un telekomunikāciju fakultātes dekāns</i>
<i>Māris Turks,</i>	<i>Rīgas Tehniskās universitātes Materiālzinātnes un lietišķās ķīmijas fakultātes dekāns</i>
<i>Ludmila Belogradova,</i>	<i>Latvijas Fizikas skolotāju asociācijas prezidente</i>